

РЕШЕНИЕ

№ 1015

гр. София, 22.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-Б СЪСТАВ, в публично заседание на деветнадесети февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Любомир Василев

Членове: Ваня Н. Иванова
Виктория Недева

при участието на секретаря Донка М. Шулева
като разгледа докладваното от Любомир Василев Въззивно гражданско дело
№ 20231100514221 по описа за 2023 година

Производството е по чл.258 –чл.273 ГПК /въззивно обжалване/.

В. гр.д. №14221/2023 г по описа на СГС е образувано по въззивна жалба на А. Ч. Д. ЕГН ***** от гр.София срещу решение №20099853 от 09.08.2023 г постановено по гр.д. №60395/2019 г на СРС , 155 състав , с което е отхвърлен иска на въззивника с правно основание чл.45 ЗЗД да се осъди В. Н. С. ЕГН ***** от гр.София да му заплати сумата от 5000 лева – обезщетение за претърпени неимуществени вреди /душевни болки и страдания/ от обидни изказвания на С. по време на телевизионното предаване „Референдум“ излъчено по БНТ на 01.10.2019 г , че Д. е ***** , „от *****“ , може „да оглави *****“ , „защо трябва да се прави на мъж“ , „защо той не си признае“ и пр. ; ведно със законната лихва от 01.10.2019 г до окончателното заплащане на сумата .

Въззивникът излага доводи за неправилност на решението на СРС . Ответникът се е държал непристойно по време на телевизионното предаване и е отправил множество обидни твърдения , че Д. е „гей“ и „джендър“ . По този начин Д. е унижен и е накърнено мъжкото му достойнство на хетеросексуален индивид . Ответникът злепоставя и настройва част от обществото срещу Д. – тази част , която не приема добре хората с хомосексуална ориентация. В българската общественост думата „джендър“ се счита за синоним на гей или лице с неясна сексуална ориентация/“трети пол“ / , а СРС negliжира етичните норми и добрия тон . Нарушено е правото на личен живот на ищеца и липсва допустима критика . Ищецът е бил много разстроен и притеснен за имиджа си пред познати , приятели и

общество . Опетнено е доброто му име , имал е проблеми със съня и в общуването .

Въззиваемата страна не е подала отговор на въззивната жалба и не взема становище .

Въззивната жалба е допустима. Решението на СРС е връчено на въззивника на 19.09.2023 г и е обжалвано в срок на 03.10.2021 г .

Налице е правен интерес на въззивника за обжалване на решението на СРС .

След преценка на доводите в жалбата и на доказателствата по делото, въззивният съд приема за установено следното от фактическа и правна страна :

В мотивите на СРС е възпроизведена фактическата обстановка . Във връзка с чл.269 ГПК настоящият съд извършва служебна проверка за нищожност и за недопустимост на съдебното решение в обжалваната част , като такива пороци в случая не се констатира . Относно доводите за неправилност съдът е ограничен до изложените във въззивната жалба изрични доводи , като може да приложи и императивна норма в хипотезата на т.1 от Тълкувателно решение №1 от 09.12.2013 г по тълк.дело №1/2013 г на ОСГТК на ВКС .

За да отхвърли иска СРС е приел следното . По делото са представени запис на ел.носител на процесното предаване „Референдум“ излъчено по БНТ на 01.10.2019 г , както и изказванията на ответника , на водещия и на другите участници са посочени в приета пред СРС експертиза . Действително ответникът С. е направил изказвания по време на телевизионното предаване „Референдум“ излъчено по БНТ на 01.10.2019 г , че ищецът Д. е **** , „от ****“ , може „да оглави ****“ , „защо трябва да се прави на мъж“ , „защо той не си признае“ и пр. Това обаче е допустимо в политическата реторика , а други участници в предаването също са имали провокативни изказвания /ищецът не е присъствал/ . Ответникът е цитирал представители на чужда партия , които са определили ищеца като „гей“ , поради което претенцията трябва да се насочи срещу тези лица .По делото не е доказано , че думите „гей“ и „джендър“ имат отрицателна конотация в българското общество , в което има „разкрепостени нрави“ . Няма данни за вина на ответника , а водещата на предаването не е взела мерки , за да не допусне подобно поведение на С. .

Решението на СРС е частично неправилно . Съгласно чл.39 ал.1 от Конституция на РБ "всеки има право да изразява мнение и да го разпространява чрез слово-писмено или устно, чрез звук, изображение или по друг начин. Това право обаче не може да се използва за накръняване на правата и доброто име на другото". При предявен иск по чл.45 ал.1 ЗЗД съдът следва да извърши конкретна преценка дали е противоправно поведение при употреба или разпространение на слово, която да бъде основана на баланса между посочените основни права-на защита на доброто име и на свободното изразяване на мнение. Разграничение между обидата и оценъчните съждения е направено в редица решения на ВКС: решение № 278 от 27.11.2019 г. на ВКС по гр. д. № 1140/2019 г., IV г. о., ГК, решение № 209/27.9.2013 г по гр. дело № 1747/2013 г на ВКС, Четвърто ГО, решение № 484/9.6.2010 г по гр. дело № 1438/2009 г на ВКС, Трето ГО, решение № 62/6.3.2012 г по гр. дело № 1376/11 г на ВКС, Четвърто ГО, решение №213 от 26.01.2021 г по гр.д. № 970/2020 г, ГК, IV ГО на ВКС и др с които е прието, че когато не се касае за превратно упражняване на

правото по чл.39 ал.1 от Конституцията на РБ и свободата на мнение не е използвана, за да увреди доброто име на другото, твърдения и оценки могат да се използват свободно. Не е противоправно поведението при изказани мнения с негативна оценка, пряко или косвено засягащи конкретно лице, когато името му се коментира във връзка с неговата дейност или занятие. Негативните оценки, направени при спазване на ограниченията по чл.39 ал.1 от Конституцията представляват коментар на фактите и не поражда отговорност.

За разлика от негативните оценки **обида е противоправно деяние** и е налице, когато някой каже или извърши нещо унижително за честта или достойнството на другото.

Дефиницията на деянието "обида" се съдържа в чл.146 ал.1 от НК, но тя е приложима и при деликта, а унижителният характер на казаното следва да се преценява **съобразно приетите в обществото морални норми за нормално човешко общуване**. Както е посочено в решение №278 от 27.11.2019 г по гр.д. № 1140/2019 г, ГК, III ГО на ВКС, за да е налице обида по смисъла на закона **не е необходимо винаги да има употребени общоприети обидни или вулгарни изрази и/или псувни**. Обида може да има и при превратна употреба на думи и изразни средства, които сами по себе си не са обидни, но в конкретна ситуация се възприемат като такива от преобладаваща или значителна част от обществото, включително и от потърпевшия според неговата самооценка и представи за чест и достойнство.

Именно такъв е процесният случай. Многократно употребената от ответника дума „гей“ и синонимът ѝ „джендър“, **дори сами по себе си да не са обидни за част от обществото, са използвана крайно неподходящо** в сериозно телевизионно предаване по националната обществена телевизия. Очевидната цел на ответника е била да предизвика скандал, „жълто“ медийно внимание и по възможност за уязви свои опоненти. Чрез „разкритието“, че ищецът е „гей“, но се „прикрива“ вместо „да оглави ****“, не се постига никаква легитимна политическа цел. За непредубедения зрител на политическо предаване по БНТ принципно не представлява интерес дали определен политик е хомосексуален или хетеросексуален, а същественото е дали той има съответните знания, умения, опит, морал и пр.

В случая телевизионното предаване е било изцяло провалено и вместо сериозен политически дебат се натрапва от ответника самоцелен, абсурден и грозен скандал. Налага се водещият журналист по време на излъчване на живо да прави опити да „озаптява“ ответника. Според настоящия съд безспорно е налице фактическия състав на деликт-обида, защото **поведението на ответника е било противоправно**, а визираните изказвания и действия на ответника са били унижителни за честта и достойнството на ищеца и са настъпили неимуществени вреди за същия. Отделно ищецът Д. не е присъствал по време на предаването, не е могъл да се защити, а и няма данни темата за сексуалната ориентация на българските политици да е била предварително зададена за обсъждане.

Не следва друго от **своеобразно „цитиране“** от страна на ответника на политици от други европейски страни. Поначало цитирането на обиди не освобождава съответния деец от деликтна отговорност. Отделно ответникът не е доказал с доказателства по настоящото дело, че наистина е имало подобни изказвания, нито са представени никакви данни, че ищецът

има „различна“ сексуална ориентация , но отказва да я „признае“ или че въобще в обществото има какъвто и да е интерес към сексуалната ориентация на ищеца .

Привнасянето на „тема“ от личния живот на ищеца е изкуствено и очевидно се цели внушение за скрити пороци , лицемерие и притворство пред „консервативния избирател“ .

Неправилно първоинстанционният съд черпи аргументи за отхвърляне на иска от **„разкрепостени нрави“** в българското общество или от **липса на адекватна намеса на водещия на предаването** . Както се посочи , в случая обидното поведение на ищеца не следва пряко от употребените думи и изрази , а от времето , мястото и начина им на употреба т.е. дори обществото или някаква част от него да има „разкрепостени нрави“ , скандалното поведение в ефир на обществената телевизия остава грозно и неприемливо. Поведението на водещия на предаването не е предмет на делото , но от представената по делото експертиза се установява , че същият е опитал на прекрати обидните действия на ответника . Това се е оказало невъзможно поради словестната агресия на ответника , който е продължил със скандалното си поведение .

Ответникът е действал неправомерно и виновно , а между неговите действия и понесените от ищеца неимуществени вреди /душевни болки и страдания/ е налице причинна връзка . Съгласно чл.52 ЗЗД размерът на обезщетението за неимуществени вреди на ищеца трябва да се определи **по справедливост** . В случая като известна обществена личност и политик заемал различни длъжности , **на ищеца обичайно и често се налага да търпи намеса в частноправната му сфера**, включително и от различни медии и други политици. **Ищецът е участвал като ищец и като ответник по други подобни дела** , като е обществено известно , че има спорно и агресивно поведение по време на телевизионни предавания . В случаи като процесния водещо трябва да е по-скоро самото осъждане на делинквентата за причиненото непозВ.о увреждане , а не толкова размерът на присъденото обезщетение . При обиди и клевети между политици често в съдебната практика се претендират или се присъждат символични размери на обезщетения за неимуществени вреди (в този смисъл са решение № 439/20.01.2016 г. по гр. дело № 2773/2015 г. на IV-то гр. отд. на ВКС и решение №164 от 30.06.2016 г по гр.д. № 5255/2015 г, ГК, IV ГО на ВКС).

По отношение на претърпените от ищеца душевни болки и страдания съдът кредитира само частично показанията на св.Я. и св.М. и не приема , че от действията на ответника са настъпили особено тежки последици . За периода след процесния деликт ищецът е продължил политическата си дейност , включително и като евродепутат . Няма данни за влошаване на здравословното състояние на ищеца , а твърденията на свидетелите за тревожност и ограничени лични и обществени контакти са неправдоподобни и изглеждат възпроизведени за нуждите на процеса . Недостоверни и неотнормисани са и показанията на св.Т. , като същата възпроизвежда в полза на ответника непроверени слухове за сексуалната ориентация на ищеца .

Съобразявайки всичко гореизложено, настоящият съдебен състав намира за справедливо обезщетение по смисъла на чл. 52 от ЗЗД, което би репарирало неимуществените вреди, претърпени от ищеца вследствие процесните изявления и поведение на ответника сумата от

1000 лв. За този размер решението на СРС трябва да се отмени и искът да се уважи частично . За разликата над 1000 лева до претендираният размер от 5000 лева решението на СРС е правилно като краен резултат и трябва да се потвърди .

Пред СРС и пред настоящия съд разноски се дължат от ответника . Адвокатското възнаграждение пред СРС на ищеца е намалено поради прекомерност на 800 лева с ДДС .
Водим от горното , СЪДЪТ

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение №20099853 от 09.08.2023 г постановено по гр.д.№60395/2019 г на СРС , 155 състав , в частта , с която е отхвърлен иска на А. Ч. Д. ЕГН ***** от гр.София с правно основание чл.45 ЗЗД да се осъди В. Н. С. ЕГН ***** от гр.София да му заплати сумата от 1000 лева – обезщетение за претърпени неимуществени вреди /душевно болки и страдания/ от обидни изказвания на С. по време на телевизионното предаване „Референдум“ излъчено по БНТ на 01.10.2019 г , че Д. е ***** , „от *****“ , може „да оглави *****“ , „защо трябва да се прави на мъж“ , „защо той не си признае“ и пр. ; ведно със законната лихва от 01.10.2019 г до окончателното заплащане на сумата ; и вместо него **ПОСТАНОВЯВА** :

ОСЪЖДА В. Н. С. ЕГН ***** от гр.София да заплати на основание чл.45 ЗЗД на А. Ч. Д. ЕГН ***** от гр.София сумата от 1000 лева – обезщетение за претърпени неимуществени вреди /душевно болки и страдания/ от обидни изказвания на С. по време на телевизионното предаване „Референдум“ излъчено по БНТ на 01.10.2019 г , че Д. е ***** , „от *****“ , може „да оглави *****“ , „защо трябва да се прави на мъж“ , „защо той не си признае“ и пр. ; ведно със законната лихва от 01.10.2019 г до окончателното заплащане на сумата .

ПОТВЪРЖДАВА посоченото решение в частта , в която описаният иск е отхвърлен за разликата над 1000 лева до предявения размер от 5000 лева обезщетение за претърпени неимуществени вреди /душевно болки и страдания/ от обидни изказвания на С. по време на телевизионното предаване „Референдум“ излъчено по БНТ на 01.10.2019 г , че Д. е ***** , „от *****“ , може „да оглави *****“ , „защо трябва да се прави на мъж“ , „защо той не си признае“ и пр. ; ведно със законната лихва от 01.10.2019 г до окончателното заплащане на сумата .

ОСЪЖДА В. Н. С. ЕГН ***** от гр.София да заплати на А. Ч. Д. ЕГН ***** от гр.София сумата от 261,68 лева разноски пред СРС и 20 лева разноски пред СГС .

Решението не подлежи на касационно обжалване поради материален интерес от 5000 лева /чл.280 ал.2 ГПК/.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____